

גליון

מעיונא דמלכא

כח

שיעורי הקדמה ללימוד
תורת החסידות
מב"ק מהן אדמו"ר שליט"א

יו"ל ע"י
מכון 'שפה ברודה'
דחסידי קאסוב

כל הוצאות עריכת זהו"ל של הגליון

נתגב ע"י

ידידינו הנכבד יקר שביקרים מאד נעלה, תורת ה' משובש חייו והוגה בה כחשיבה כאורה, מעשיר בני ישראל בתורתן של ראשונים בהאדרת ספרי רבותינו הק' מוסדי דוד ודוד' איש האשכולות המוכתר בכל מעלה ותואר, מפורסם לשם ולתהלה ברוב פעליו לתורה ולתעודה
האי גברא רבא דמדיה סיייעיה

הגאון הצדיק שמו מפארים גזע קודש מחצבתו

כש"ת הרב יוסף דב לאנדא שליט"א

אב"ד ביהמ"ד "בית אברהם" זלאטשוב

בעיה"ת קרית יואל יצ"ו

לעלו נשמותיהם הגהורים של

הרה"ג רבי נתן

ב"ר שלמה ז"ל
נלב"ע ב"ה שבט תשע"ג

וזוגתו מרת חי' הנצא

בת ר' דוד הלוי ע"ה
נלב"ע ב' ניסן תשע"ז

הרה"ח מו"ה אברהם אליעזר

ב"ר טובי' ז"ל
נלב"ע כ"ז תמוז תשס"ז

וזוגתו מרת חנה רחל

בת ר' מרדכי יהודה הכהן ע"ה
נלב"ע י"ג סיון תשע"ח

זכות הפצת מעינותיו של אור שבעת יומים מרן הבעל שם הק' ותלמידיו ז"ע ינן בעדיו שירוהו רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח ושיתברך בכל מעשי ידיו ויבה עוד רבות בשנים לעבוד עבודתו בקודש מתוך בריות נפא ונהורא מעליא מתוך שפע ברכה והצלחה בכל עסקיו, ויסצא חן וחסד בעיני אלקים ואנשים בכל חפציו מתוך עושר ואושר שלות הנפש והרחבת הדעת כל ימי חייו

הר"מוד בגליון רחל"ז

יהיה לזכות רפואתו השלימה והמהירה של

מרן רבינו שרגא פייביש בן מלכה שליט"א

בתוך שאר רחולי ישראל

כל הזכויות שמורות

לקבלת הגליון מדי שבוע בשבוע

ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 5892-686-917

או אל toraskosov@gmail.com

נערך ונסדר ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

יסודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

נצח - הוד - יסוד

הביטול אל ה' ב'קשר היסוד', בכה השפתיים
שסודם 'נצח' ו'הוד'

ביאור בקצרה של הגדרת 'מידת היסוד'

משיצקנו במאמרנו הקודמים תוכן ופנימיות להבין מהו סוד 'מידת היסוד', והארכנו לראות את רום ההשגה שביכולת האדם להגיע באמצעותה, המקום איתנו כעת בפרק האחרון והמסיים של מידה זו, להוסיף ולבנות על גביו נדבך אור יקרות, בהפשטת דברי רבותינו המקובלים שהגידו וגילו, שג' המידות: 'נצח' 'הוד' 'יסוד' – תפוסים יחד, ועבודותיהם עולים בקנה אחד זה לְקַבֵּל זה (ראה זוהר הקדוש ח"א קנא; תיקו"ז הקדמה י: ועוד). ונבוא היום אל העין, לפאר ולבאר כיצד ועל ידי מה, עומדים הני תלת ונשלמים להיות אחדים בידנו, כשביני לבני בתוך הדברים יפרס לפנינו עומק נוסף בביאור ה'יסוד' כפי שעניי הקורא יחזו מישרים. וכדרכנו מאז, לא נִטָּה עצמינו לפרש את הדברים בדרך הסוד, שכן כבר אמרו חז"ל (חגיגה יג.) 'דברים שהם מכבשונו של עולם, יהיו תחת לבושך', אלא נתבונן במורשה לנו במה הדברים אמורים לדין ולגבן, התאבים לילך בארצות החיים של חיי המעשה, על פי אורו ודרכו של מן אור שבעת הימים ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע וסגל תלמידיו שהורו ולימדו, שאותם י' ספירות עליונות, הם דרכי הנהגה אשר יעשה אותם האדם וחי בהם בעבודת ה'.

כפי שנתבאר בארוכה, מהות 'מידת היסוד', הוא הביטול הגמור של התענוג הגשמי, אל מול הדר התענוג הגדול של להתענג על ה'. היינו, שכל תענוגי ועדוני הגוף יהיו בטלים ומבוטלים לא שרירין ולא קיימים עד שלא יהיה לו לאדם שום רגש או רצון עצמי ואפילו למדרגות רוחניים, כי אם שהשי"ת ישיג את רצונו ועינוגו בעולם והטוב בעיניו ייעשה, בידועו כי הוא אינו 'מאן דאמר' שיש לו איזה רצון או סברה לומר לה' מה תעשה ומה תפעל, אלא הוא כבן הרוצה לשמח את אביו ומאמין שכל הנהגתו עמו למגדול ועד קטן, הוא לטובה ולברכה למרות שנדמה לפעמים להיפך. ושם איתנו, שעל אף ששלימות מידה זו מביאה את האדם להיות אחד עם ה' כאיש ואשתו אשר היו לבשר אחד, אמנם, גם לאנשים שעדיין לא הגיעו לדרגה נשגבה זו שכל מעשיהם בדביקות ובהתקשרות, יש חלק ניכר במושג ה'יסוד', וזאת על ידי מסירות הנפש והרצון לגבוה מכל דבר ובפרט בעת ניסיון, שבכח מה שזוכים לגבור על היצר ולכופו תחת התענוג העליון, נעשה מעשה 'יסוד' של ביטול החומר הגשמי מפני רצון ה', וככל מה שהאדם מנצח את היצר שוב ושוב, כך הוא זוכה לעוד חלקי 'יסוד' – מסירות התענוג לה', עד שיזכה להגיע למעלת הצדיקים לביטול ודביקות להיות עם ה' אחד באחד.

יסוד הר"ן שמעשה הקידושין הם ביטול האשה לבעלה

להבין את עומק הדברים, מדוע הביטול המוחלט נקרא קשר 'יסוד' כנישואי איש ואשה, עלינו להרחיב ולברר, מהו הקנין הנעשה בקידושי אשה לבעלה, כי ממנו ניקח תוצאות לעניינינו שכן חד הם.

-
- א. אריכות על כך תמצא בגליון כ"ה, 'מבשרי אחזה אלו-ה'.
- ב. ראה בגליון כ"ז, 'צדיק יסוד עולם'.
- ג. לשון ה'אזהב ישראל' (ליקוטים חדשים פרשת ויקרא): 'ולא כן דרך האנשים השלמים שהם עבדים מרוצים להשי"ת ואינם רוצים באמת שום מדרגה. ומה שאנו רואים שיש להם מדרגות גדולות, הכל הוא על ידי כפייה מן השמים לצורך העולם'.

קשר הקרבה הגדול ביותר שיש בנמצא בעולם, הוא החיבור בין איש ואשתו, כי גם שני ידידי אמת שנפש כל אחד קשורה בנפש האחר, עדיין אין בקרבת ידידותם העמוק ככל שיהיה, קשר וחיבור שאי אפשר לנתקו. והראיה, כי כשנכפה עליהם מכורח מציאות הזמן והעת להיפרד ולילך איש איש לדרך, אזי אף על פי שהדבר קשה בעיניהם במאד מאד, והם יעשו את כל אשר יוכלו לבל ינתק הקשר, אכן, כשיעבור זמן מה, אט אט תיפרד החבילה וכל אחד מהם ימצא רעים אחרים כלבבו במקום החדש, ויותר בידם רק טובות זכרונות מן העבר הברוך. אמנם בקשר הגדול שבין איש לאשתו אין מציאות של פירוד בעצם [אם לא במעשה של גירושין שנעשה מכך שיש פגם בשורש הקשר כמבואר להלן], ואף אשה שהלך בעלה למדינת הים שאין לה קשר תמידי עמו, היא עדיין אסורה ובגדר אשת איש, וזה, כי קשר זה שהוא אמיתות החיבור, מושתת ב'יסודו' באופן אחר מכל אהבת רעים, והוא הגורם דלא יפסוק ודלא יבטול.

זכה ביאר זאת רבנו הר"ן (נדרים ל. ד"ה ואשה נמי), דבר תורה הוא, שעל ידי עשיית מעשה קידושין, נאסרת האשה להתקדש ולהיות עם איש אחר, והיא נהפכת להיות אשת איש. ויש לתמוה בעיקרא דדינא, מחמת מה נהיה הדבר שהאשה מתייחדת לבעלה והיא קנויה לו לכל דבר, עד שהיא נאסרת על כל העולם כהקדש, ולמה לא אמרה תורה, שכשם שהאב יכול להיות נשוי לנשים רבות [קודם תקנת רבנו גרשום מאור הגולה (ראה שו"ת מהר"ם רוטנבורג - פראג סי' אלף יט, כלבו סי' קטז)], כן יהיה הדין שהאשה תוכל להתקדש לאנשים רבים, ומה סתירה יש בין זה שהתקדשה לאיש אחד, שהיא אסורה להתייחד ולהיות עם אחר.

אין זה – מבאר הר"ן, אלא שמעשה הקידושין אינם מעשה הקנאה של האשה, היינו, שהיא מסכימה לחיות תחת קורת גג אחד עם בעלה, שאם כן הם הדברים, הרי שאכן אין טעם וסברא מדוע היא אסורה על אחרים, כי ברצותה לגור עם איש זה תשהה עמו וכשרצונה עם אדם אחר תלך אליו, אלא שמעשה הקידושין בשורשו וביסודו הוא, שהאשה מבטלת את דעתה וכל רצונותיה, ואומרת לחתן דגן אשר חפץ לקחתה,

שמאחר ורצונה עז לדור עמו בכפיפה אחת, אשר על כן היא מוסרת ומפקירה את עצמה עליו והיא קנויה לו מכל וכל, ומעתה, קנין הבעל של 'הרי את מקודשת לי' הוא תפיסת הפקר, שהבעל קונה אותה מכח שהפקירה את עצמה אליו, וכלשון הר"ן 'מכיון שהיא מסכמת לקדושי האיש היא מבטלת דעתה ורצונה ומשוי נפשה אצל הבעל כדבר של הפקר והבעל מכניסה לרשותו'. משכך מובן היטיב מדוע מעשה הקידושין אוסר אשה אכולי עלמא, שכן אחר שהאשה ביטלה את כל ישותה ומהותה בפני איש זה, הרי שלא נותר לה מציאות עצמית שביכולתה לקחתו ולבטלה פעם אחרת לאיש זר, ולכן היא תמיד ברשות בעלה עד שהוא מוציאה מרשותו על ידי מיתה או נתינת גט פיטורין.

נמצינו למדים, שקשר של נישואין שונה בתכלית מקשר ידידות, שכן אות חברות בין תרין רעין, בנוי על פי רוב דווקא מכך שכל אחד אוחד את עצמו ל'יש', מה שאין כן הקשר הגדול של נישואין, מיוסד באופן שונה בתכלית, שהאשה אוחדת את עצמו ל'אין' מוחלט מפני ה'יש' – החתן שרצונה להינשא לו, ולפי שרצונה דומה למשאלות החתן לבנות בית ולגדל צאצאים – זרע ברך ה', על כן היא נותנת את דעתה, ורצונה אחד לתת עטרה ותענוג לבעלה, ומבטלת את עצמה עליו לגמריה, עד שמרוב עומק הקשר והצד השווה שבהם, גם אם קרה מקרה שהבעל

הקידושין והיא כמי שאינה בגדר אשתו כמעט, ולכן אסור לו לדור עמה יחד ככל ייחוד האסור, ועליו לגרשה.

ה. ומטעם זה אין תוקף להלכה לנישואי עכו"ם, כי כנתבאר, ענין ההתחברות וההתקשרות שורשו מתוך ביטול הרצונות כל אחד למען טובת האחר, ואין באפשרי אצל אומות העולם שיהיה להם ביטול

ד. מעתה מובן, מדוע כשהבעל רואה באשתו ערוות דבר, מצוה עליו לגרשה כמאמר התורה (דברים כד א) 'כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו'. שכן אחר שהמציאות מוכחת יותר מכל שהאשה לא השכילה להבין שהקידושין הם ביטול גמור לפני בעלה, ולזה עשתה מה שעשתה, מוכח שהיה פגם במעשה

הפליג למקום אחר והיא אינה מרוויחה דבר מנסיעתו, עדיין היא רוצה וחפצה בקשר עמו. ולזה נקרא שם החיבור הלזה 'יסוד', לפי שהאיש ואשה שווים ביסודם, ויש להם תענוג אחד משותף המאחד ביניהם, שלא כמו שני רעים אהובים, שאף על פי שאהבתם עזה, מכל מקום ביסודם הם שונים זה מזה, שכל אחד מהם רוצה בחיבור משום ריווח מסוים שיש לו, וכשאותו דבר יבטל, תבטל גם האהבה שביניהם.

על פי האמור נוכל לגשת אל נמשלו הרוחני ב'מידת היסוד', שגם ב'יסוד' החיבור כלפי שמיא, אין המכוון שהאדם יעבוד את ה' בעבודת מתנה, היינו, כאילו יש לו כל טוב וטוב והוא נותן משלו אל ה', לפי שבכך הוא דומה לשני הידידים אשר כל אחד מהם אווז את עצמו במעלת חשיבות, והטעם שהוא נותן משלו אל האחר הוא לצורך ריווח, אלא עיקר הקשר שבו מתקשר האדם עם קונו, הוא על ידי ביטול עצמיותו מכל וכל להנהגת ה', כאשה זו המופקרת לבעלה, ואין לו אלא רצון אחד, זולת ש'יהי כבוד ה' לעולם וישמח ה' במעשיו'.

אור העבודה בספרי החסידות, לעבוד את ה' מתוך ביטול ודביקות

ענין זה – של עשיית רצון ה' מתוך ביטול, הוא צופן הסוד שהאירו רועי החסידות במעשיהם ובספריהם מה שלא היה בהיר כל כך עד הדורות שקדמו להם, שאילו עד הפצת אור החסידות, רוב שיחם ושיגם של ספרי הקודש ומגידי האמת סבב על חובת העבודה לעלות נחת רוח לה' על ידי עשיית מצות ולימוד התורה ותו לא, עד שבאו רבותינו המאורות הגדולים והגידו, שאף שכל עושה מצוה חשוב בעיני ה' ואף

שמקומו רק מתוך הביטול (מהר"ל נתיב התורה פרק טו, חידושי אגדות גדה יז). וראה עוד הרחבה בענין זה בספרינו 'מעיינא דמלכא' במאמר 'ודעת אלהים תמצא' בביאור ספירת ה'דעת'.

האחד אל השני, כי כל מטרתם בנישואין אינו לבטל את עצמם אל השני, אלא שהם כולם פונים לאותה תאוה ולכן רוצים להתגורר יחד, וחסר אצלם עיקר הענין של חיבור

אם הוא חשוב בעיני עצמו, אך עיקר רצונו ית' ותאוותו, שנעבדהו על ידי ביטול כאשר המפקירה את עצמה בשעת הקידושין, שאין לה בעולמה זולת לשמח את בעלה ובזה נתונים כל מעיינותיה.

בכך ניתן יהיה להבין את שסיפרו על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע, שהיה עובד את ה' בכל מעשיו בהתלהבות ובאש תבערה, ותפלתו דמתה לתפלתו של רבי עקיבא, שאדם היה מניחו בקרן זו ומוצאו בקרן זוית אחרת מרוב כריעות והשתחויות (ברכות לא).¹ אמרו עליו, שפעם

זה מהגאון הקדוש רבי לוי יצחק זצ"ל אבד"ק בארדיטשוב, שגם לו היה נשמת התנא רבי עקיבא. ותואמים הדברים למקובל שהמגיד מקאז'ניץ זי"ע אף שלמד אצל הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, לא חפץ לקוראו 'רבי', ואמר: שהוא כי הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע הוא בשורש נשמת רבי עקיבא, ותלמידי רבי עקיבא לא האריכו ימים.

וראה עוד בספר 'שלחן הטהור' (שער קיום המצוות מאמר הצניעות פרק ה): מובא במסכת כלה ריש פרק ב, פעם אחת היו זקנים יושבים בשער ועברו לפניהם שני תינוקות, אחד כיסה את ראשו ואחד גילה את ראשו, זה שגילה את ראשו, רבי אליעזר אומר: ממזר. ורבי יהושע אומר: בן הנדה. רבי עקיבא אומר: ממזר ובן הנדה. ואחר כך בדק רבי עקיבא ומצא כדבריו. וכפי המסופר היה מעשה אצל הרה"ק מבארדיטשוב שעבר לפניו איזה נער וגילה את ראשו, ואמר זה הוא הממזר שעבר לפני רבי

1. ראה ללשונו של ה'ישמח ישראל' (פרשת בהעלותך אות א): 'ויעש כן אהרן' (במדבר ח א), פירש רש"י ז"ל: 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה'. והדבר הוא מקושי המובן, וכי יעלה על הדעת שאהרן שינה חלילה, ומה זה השבח שלא שינה מצווי הקב"ה. ואדמו"ר הקדוש הרב יצחק זצלה"ה מווארקא, פירש שלא שינה, שלא ניכר בו שום שינוי והתפעלות בשעת הדלקת המנורה לאחר כל הייחודים והכוונות הנוראות מענין הדלקת המנורה. ואמר בצחות לשונו הקדוש: 'אילו היה מצוה הקב"ה מצוה זו להרב הצדיק הקדוש מבארדיטשוב, היה משבר המנורה ושוֹפֵךְ השמן זית לגודל התלהבות מהמצוה רבה הלזו, אבל אהרן לא שינה, שלא ניכר בו שום שינוי'.

2. בספר 'אור פני יצחק' להגאון רבי יצחק פייגנבוים זצ"ל ראב"ד ווארשא (הערה ז): שכתב: 'וסיפר לי [הרה"ק בעל ה'אבני נזר' זי"ע] מעין

אחת היה ניעור בליל יום טוב ראשון של סוכות מגודל חשקו לקיים מצוותו ית' וליטול הד' מינים תיכף עם זמנה בשחר (מגילה פ"ב מ"ה), ויהי כבא השמש בבוקר, מיהר להכניס את ידיו בדיצה אל המקום שעמד שם האתרוג, אך כיון ומחשבותיו היו נתונים הרחק בדבר מצוה, לא שתו עיניו לראות שדלת של זכוכית מבדלת בין ידו לאתרוג שעמד במקומו, ומרוב חיבת הקודש שהיתה לו, הושטו ידיו בזריזות עד שנשברה הזכוכית מרוב תוקף מהירותו לחטוף את המצוה, וידיו הקדושות זבו דם כתוצאה מכך, אך הוא עצמו לא שת לבו לזאת ובירך עליהם בקול גדול וקיים את המצוה בהתלהבות. וסוד מעשה זה בא להוכיח וללמד את שאמרנו, כי אף אמנם שמצד דינא ד'שלחן ערוך' אין הלכה שצריכים להיות ניעורים בלילה ולגשת בזריזות וביקוד אש עד כדי זיבת דם לקיים מצוה, ואדרבא הפסוק מצווה 'וחי בהם' (ויקרא יח ה), אך כיון שזכה להפקיר את גופו ורצונו לגבוה, אשר על כן בער לבו עד לב השמים, אימתי יגיע השעה שבה יזכה לתת תענוג לשמים, עד שלא חש כלל את גופו, מרוב ביטול גמור שהיה לו לפני ה'.

נדב ואביהוא ביטלו עצמם בדביקות אל ה', והלימוד מהם

צא ולמד עד היכן צריך האדם להגיע בביטולו ודביקותו בה', מדבריו של הרה"ק בעל ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (הובאו דבריו בשפתי צדיק פרשת שמיני אות יג) שפירש, שנדב ואביהוא מתו בהקריבם אש זרה לפני ה', משום שבעצם בכל עשיית מצוה, צריך האדם למות מרוב מסירות נפש לגבוה, שתתלהט נפשו עליו מידיעה זו, כי הוא השפל והדל זוכה להעלות תענוג לפני ה', אך מפני שהשי"ת אינו רוצה בהשחתת העולם וחפץ שהאדם ימשיך לחיות גם אחר עשיית המצוה, לכן הוא ית' ממשיך עליו חיים כדי שיוכל להתקיים, וכמו שנאמר 'וחי בהם' (ויקרא יח ה) שהתורה

עקיבא בשעה שהיה יושב עם היה גלגולו של רבי עקיבא עליו הזקנים, כי אמרו צדיקי דורו שהוא השלום.

נותנת חיים כפשוטם לעושיה גם בעולם הזה. אמנם כיון שנדב ואביהוא הקריבו 'לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם' (שם י א), אז לא יצא מפּי הגבורה ציווי של 'וחי בהם', ואשר על כן מתו ממש מרוב דביקותם ומסירות נפשם לקיים מצוה^ה, וכפי שכותב מפורשות ה'אור החיים הקדוש' (שם טז א) שמיתתם היתה מרוב דביקות לה', וכלשונו: 'דבר ה' למשה דרך מיתתן שהיתה על זה הדרך, 'בקרבתם לפני ה' – פירוש, שנתקרבו לפני אור העליון בחיבת הקודש וזוה 'מתו'. והוא סוד הנשיקה שבה מתים הצדיקים. והנה הם שווים למיתת כל הצדיקים, אלא שההפרש הוא, שהצדיקים הנשיקה מתקרבת להם, ואלו הם נתקרבו לה. והוא אומרו 'בקרבתם לפני ה'. ואומרו 'וימותו' בתוספות וא"ו, רמז הכתוב הפלאת חיבת הצדיקים, שהגם שהיו מרגישים במיתתם, לא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידיות חביבות חשיקות מתיקות עד כלות נפשותם מהם, והבן. ובחינה זו אין מכיר איכותה, והיא מושללת ההכרה, לא מפּי מין האנושי, ולא מפּי כתבו, ולא תושג בהשערות מושכל הגשם' וכו"ט. ומזה

וראה לדברי ה'שפת אמת' (פרשת אחרי שנת תרל"ז) שלזה הוצרך ה' להזהיר את אהרן הכהן אחר מיתת בניו 'שלא יבוא בכל עת אל הקודש' (ויקרא טז א), 'כי היה אפשר שימסור אהרן נפשו לכנוס אף שימות, לכן נאמר לו 'אל יבוא ולא ימות' כי רצון המקום שיחיה. והנה כל אדם אינו יכול לכנוס לקדש הקדשים, ואהרן היה יכול אלא שנאסר לו לכנוס, והיה ניסיון גדול, לכן הוצרך להזהירו כל כך'.

ט. וזה לשון הספר הקדוש 'זרע קודש' (פרשת אחרי): "אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' וימותו' (ויקרא טז א), יש להבין הכפל

ה. וכה הם דברי ה'שפתי צדיק' בלשונו: 'בשם אדוני אבי זקני מורי ורבי ז"ל על פסוק (ויקרא י א) 'ויקריבו וגו' אש זרה אשר לא צוה' וגו', פירש, כי כל מצוה צריכין אנו לעשות בחשק רב ובצימאון גדול, עד שבעשיית המצוה יהיה בלי השארת חיות הגשמיות כלל, אך המצוה עצמה נותנת בו שוב חיות שיוכל לחיות עוד ולא ימות בעבורה, כמו שכתוב (ויקרא יח ה) 'וחי בהם', וכאן שלא היה ציווי מהשי"ת והם עשו זאת במסירות נפש לשם שמים, נשארו שניהם בלי חיות הגשמיות כלל, וזוה יצא נפשם בדביקות נפלא'.

נלמד אנו, עד היכן צריך ויכול כל אדם להגיע בעת עשיית מצוה וברכה, שיהא נכון לבטל את עצמו מכל וכל, עד כדי הגעה לידי מיתה מרוב דביקות בקיום המצוה.

על ידי ביטול אל ה', נהפכים איברי האדם להיות 'איברי השכינה' ממש

זמירי דברנו בו - עד היכן יכול להגיע האדם להתבטל ולהיות דומה לקונו, תא ואימא לך עוד מהני מילי מעלייתא, מדבריו האהובים של הרה"ק רבי ברוך ה'מגיד מקאסוב' זי"ע ב'עמוד העבודה' (ויכח שואל ומשיב אות קנד-קנה, הקדמה הגדולה אות נד-נה) העונה בדרכו את תמיהתו של הרמב"ם (הל' יסודי התורה פ"א הי"ב) השואל, מאחר והבורא יתברך שמו אינו גוף, ולא ישיגוהו משיגי הגוף כלל, והחושב כן הרי הוא חמור במובן מסוים אף מעובד עבודה זרה (מורה נבוכים ח"א פרק לו), אם כן מהו שנכתב בתורה ובספרי הנביאים מבלי סוף, כינויי גוף אצל השי"ת. מבאר הרמב"ם אין זה אלא ש'הכל משל ומליצה הן וכו', ועל הכל אמרו חכמים דברה תורה כלשון בני אדם', היינו, שלצד האמת וודאי אין

וראה עוד לדברי ה'ערבי נחל' (פרשת אחרי): 'ולפעמים כאשר תגדל כח הנשמה במתיקות עבודת ה' מעל המונע, אזי תשוב לבית אביה בביטול מציאות הדבוק אצלה, וזהו 'בקרבתם לפני ה'" וכו'.

וב'רסיסי לילה' (אות נח) להרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע: 'אבל אם ישיג השגה שלמעלה ממדרגתו, יוכל לצאת נפשו, כענין בן עזאי הציץ ומת (תגינה יד) - מתוקף ההשגה. וכן מיתת נדב ואביהוא היה על דרך זה'.

[אחרי מות', 'וימותו']. כי באמת הצדיקים מוסרים נפשם בכל עת לו יתברך, רק בבחינת 'רצוא ושוב' (יחזקאל א, יד), ובני אהרן היה איזה דבר המעכב אחר שהיה להם דביקות גדול בו יתברך מלחזור הנשמה בתוך הגוף. ונמצא, התחלת המיתה היתה כמו אצל שאר צדיקים בהדביקות, רק אחר כך נמשך מיתה אמיתית. וזהו שכתוב 'אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה'" - כדרך הצדיקים. 'וימותו' - נעשה אחר כך באמת מיתה, שלא חזרה נפשם לגופם'.

י סודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

להשי"ת כל דמות וצורה, ומה שהכתובים מרבים לדבר כאילו יש בשמים עין רואה ואוזן שומעת וכל כיוצא בזה, הוא רק כדי לשבר את אוזנם של הבריות שיהיו הדברים קרובים ללבם ושכלם, וחלילה לא בהתהוות גשמית כפשוטה.

בא הרה"ק מקאסוב זי"ע ומבאר, כי דברי הכתובים אמת דיברו, ויש אכן מושג של 'עיני ה'" ושל 'יד ה'" וכדומה גם במציאות ממש, אלא שהאברים הללו אינם שלו ית' כביכול – וכדברי הרמב"ם, אלא של האדם העשוי בצלם ובדמות, שכשהאדם זוכה להתעלות ולהיות דומה לעליון, אז עיניו וכל אבריו מתעלים להיות 'איברי'ן דשכינתא', עד שראוי לקרוא להם שם ולומר שהם 'עיני ה'", 'אזני ה'", 'יד ה'" וכו', וזה עומק כוונת הכתובים המרבים לדבר שיש מציאות של אברים אצל הקב"ה, היינו, שכשאדם מזכך את גופו הגשמי, נהפכים איבריו להיות איברים של מעלה, שידו נעשית ידו של הקב"ה, ומחשבתו כביכול מחשבתו של הקב"ה, ונאה להם להיקרא בשמו של הקב"ה אף שהם גשמיים ונראים. אם כן יצאנו ללמוד, שכשהאדם זוכה לבטש את גופו ולדבוק בקונו בכל מאד, אזי ביכולתו להגיע לידי קשר נישואין עמו ית' כביכול, 'והיו לבשר אחד' – שידיו ורגליו יקראו 'יד ה'" ו'רגל ה'" וכיוצא בזה, ולהיות ברזא דאחד ממש עם השי"ת, והדברים נפלאים.

שאלתו של הרה"ק מרוז'ין זי"ע, כיצד יתכן מציאות של 'ואהבת' אחד פסוק ראשון שבקריאת שמע

משנודע לנו עד היכן צריך איש ישראל לבטל את עצמו מכל וכל, קדם אבוה די בשמיא, ככלה המוסרת את כל ישותה לבעלה, נוכל להבין באנפין חדתין את שהביא הרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש זי"ע בספרו 'דרך מצותיך' (מצות התפלה פרק מא קלט.), שהרה"ק רבי ישראל מרוז'ין

י. ביאור ענין זה בהרחבה, הובא בגליון כ"ב, 'כליל תפארת בראשו נתת לו' וקחנו משם.

זי"ע שאל את פי הרב בעל התניא זי"ע בהיותו בבארדיטשוב, כיצד יכולים לומר בכל יום פעמיים באהבה 'ואהבת את ה' אלהיך' (דברים ו ה), ולמסור את כל מיני האהבה להשי"ת, והרי רגע קט קודם לכן אמרנו וענינו 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד' שם מסרנו נפשינו לה' אחד, והעדנו שהוא יחידי בעולמו ואנו עבדיו, ואין לנו שום רצון אחר מרצונו ית', ואם אין לאדם שום נפש ורצון אחר מסירות נפשו, אם כן אהבה מניין^א. הנה מבורר לפנינו באר היטב, עד היכן צריך האדם לבטל ולמסור נפש כפשוטו אל ה', עד כי הוקשה להרה"ק מרוז"ן זי"ע שאלתו הטמירה, שאם האדם בטל כולו לגבוה, שוב אין לו שום רצון ואהבה, וכיצד יכולים למוסרה לגבוה^ב.

רוצה ה' בעמו אף על פי שאין לו צורך בעבודתם

אכן, עדיין צריכים אנו למודעי בהבנת קשר ה'יסוד' בין ה' לעמו ישראל, שכן מושג זה של קשר נישואין שיסודו בביטול אל האחר, מקומו רק אחר שיש איזה עמק השווה בין החתן לכלה, היינו, שהחתן רוצה לקדש את אשה אחר שְׁיִשְׁרָה בעיניו, וכן הכלה סוברת שאיש זה הוא הראוי והנכון ביותר שהיא תתבטל ותתקדש אליו, ואשר על כן מסתיים הדבר למזל טוב בהישמע קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה, אך כשאנן בדין עסקינן, שבאמצעות מסירות הרצון והתענוג לגבוה, זוכים

יב. להשלמת הענין, נציין לעיין בגליון הקודם 'צדיק יסוד עולם', שם הוארך בטוב טעם ודעת, שזה היה מעלתו של התנא האלוהי רבי עקיבא, שמסר עצמו בכל מאודו להשי"ת, ולזה פרחו נשמתו באח"ד, בדביקות גדולה כל כך, עד שלא היה יכול לומר 'ואהבת', כי לא היתה לו שום אהבה ורצון זולת שה' יעשה בו כטוב בעיניו.

יא. וזה לשונו שם: 'שמעתי ששאל אחד מנכדי הרב המגיד הקדוש [ממעזריטש] - רבו של רבינו ז"ל, מרבינו ז"ל בהיותו בבארדיטשוב, איך יתכן בחינת 'ואהבת' לאחר בחינת מסירות נפש ב'אחד', שהרי מסירות נפש למעלה במדרגה מאהבה'. וראה בענין זה גם בספר 'ליקוטי תורה' (ריש שיר השירים) ובספר 'תורה אור' (פרשת וישב).

להתקרב ולהיות עם ה' ככלה המופקרת לפני בעלה, לא יתכן לומר שיש איזה צד השווה בין החתן – מלכו של עולם, לכלה – כנסת ישראל הקרויה כן בנעימה, שכן ה'חתן' אינו צריך שום עבודה ודבר מן הכלה, ומה תתן לו, דומה הדבר לזיווג הנעשה בין המלך אשר מצודתו פרוסה על כל קצות תבל, לנערה מוכת שחין היושבת בכפר נידח, שגם אם תועיל לבטל את עצמה אל המלך מכל וכל, עדיין אין למלך שום רצון להיות עמה בקשר יסוד.

מעלים ספרי הקודש לומר דבר שלולי הם לא יתכן לאומרו, שעל כרחינו להסיק ולומר מכאן, שאין המשל שהזכרנו דומה לנמשל, שאילו במשל הגשמי אכן אין למלך בשר ודם שום רצון להתחבר עם נערה פשוטה ולביזיון יחשב לו, אך בנמשל הרוחני, כביכול יש ל'חתן' – מלך מלכי המלכים, רצון ותשוקה לקדש כלה שתהיה ראויה אליו ית', והוא חפץ במעשה התחתונים שיתקרבו אליו, ודבר זה הוא מנפלאות תמים דעים שקשה מאד להבינו על פי שכל אנוש, מה יש להקב"ה שהוא אינו חסר דבר, ממעשינו הנעשים בהאי עלמא, אחר שהוא מלך גם ללא שנמליכהו בעולמו, והוא סוד 'מידת המלכות' אשר יתבאר יפה במקומו, אך מכל מקום אחר שכך הם פני הדברים, שה' מתאווה לדבוק בישראל ולפיכך הרבה להם תורה ומצות שיוכלו להתקרב אליו בכל עת ובכל שעה, אז גם על ה'כלה' – כנסת ישראל לבטל את עצמה אליו. ובתת ה'כלה' את דעתה כיצד ה'חתן' הגדול רוצה בה כל כך ומשתוקק אליה למרות שאין חסר לו מאומה, אז בוודאי היא מבטלת את עצמה יותר ויותר בראותה כיצד הוא חביבה על 'בעלה', ואז נעשה ה'קשר' והייחוד הגדול, שרצון החתן והכלה שווים, והיו לאחד.

ביאור סדר הברכה על פי האמור

זוהו שאנו אומרים בנוסח הברכות בעת שאנו זוכים להתקרב ולהתייחד עם ה', 'ברוך אתה ה' – שישראל כלתו של הקב"ה פותחת ואומרת

אל בעלה: 'אתה ה' הוא מקור הברכות^י ולא חסר אצלך דבר, אמנם כיון ורצונך לקבל תענוג מן התחתונים ולמרות שאנו מחוסרי דעה להבין מה יש להוד מלכותך מזה, אנא ה', חננו מאיתך חכמה בינה ודעת, כדי שנוכל לקחת את אותה השגה, ולבטלה למען שמך ית' באבה'. וזה שממשיכים ואומרים 'מלך העולם' – שהקב"ה שומע קול שועת עתירה, ומאזין לקול תפלת עמו ישראל ברחמיו, ונותן להם השגה להבין מעט מה זה 'מלך העולם' שאנו זוכים להתקרב אליו. ואו אז מגיעה העבודה שלנו של הביטול להתבטל ל'מלך העולם', וזה סוף הברכה 'אשר קדשנו במצוותיו וצונו' שאנו מתבטלים ויודעים שכל השגותינו ותענוגינו הם כאין וכאפס לעומת התענוג הגדול להידבק בה' שהוא 'מלך העולם' ומושל בכל, ויש לנו זכות להתקדש ולעשות רצונו וציוויו. וכפי מה שהאדם נותן אל לבו וחושב מחשבות כיצד ה' הגדול חפץ בנו ובמעשינו, אזי בושה מכסה את פניו, והוא מבקש להתבטל עוד ועוד לגבוה, וכך זוכה להיות עם הקב"ה כבעת משוש בייחודא שלים.

'ישקני מנשיקות פיהו' – אות החיבה בנשיקין שהתגלה ביום חתונתו זה מתן תורה

הזמן שבו נודע לבני ישראל שהקב"ה מחכה להם ואוהב אותם כבבוא עת דודים, היה במעמד 'יום חתונתו' – זה מתן תורה' (תענית פ"ד מ"ח), אז הופיע הקב"ה ממעונו עלינו בהדרתו כחתן הבא לקראת כלה (מכילתא פרשת יתרו מס' דבחודש ג), ועשה מעשים וסימנים רבים של קידושין, אם על ידי כפיית ההר כגיגית שהוא סוד החופה (שיטה מקובצת והפלאה כתובות ז, וראה באורך אהבת 'הונתן הפטרת פרשת במדבר), או בנתינת התורה בידנו שהוא משל להתחייבות הכתובה (חידושי אגדות למהרש"א שם ע"ב ד"ה פירוש), כדי להודיע כי 'אנו רעייתך ואתה דודינו' שזוהי הקרבה הגדולה ביותר

יג. כדברי ה'אבודרהם' בסדר ברכות השחר: "ברוך אתה ה'", על שם 'ברוך אתה ה' למדני חקיק' (תהלים קיט יב). ו'ברוך' אינו לשון פעול, אלא כמו רחום וחנון, שהוא עצמו הוא מקור הברכות ואינו מקבלם מאחרים'.

יג. כדברי ה'אבודרהם' בסדר ברכות השחר: "ברוך אתה ה'", על שם 'ברוך אתה ה' למדני חקיק' (תהלים קיט יב).

וכאמור. ולזה היו היה דבר ה' עמנו ב'פנים בפנים' (דברים ה ד) כצורת הנישוק, כמה שנאמר (שיר השירים א ב) 'ישקני מנשיקות פיהו', ללמד, שקול ה' יצא באופן של נישוקי' שהיא הקירבה שאין למעלה הימנה, כשם שמעשה הנשיקה הוא ההוראה הגדולה ביותר ששייך לבטא בה אהבה וחיבה.

זהו גם הטעם שחכמינו כינו את מי שיצאה נפשו מחמת אהבת ה', שמיתתו הוי מיתת 'נשיקה', לפי שסיבת היפרדות נפשו מן הגוף לא היתה מחמת חרב המשחית, אלא מרוב דביקות והתקשרות כאדם הנושק לחברו, עד שהגוף לא עמד בשלו ונדבק גם הוא אחר הנשמה בלהב השמימה, ואלו הם דברי הזוהר הקדוש' (ח"ב קכד): המלמד את כל זאת: רבי יצחק פתח: 'ישקני מנשיקות פיהו' וגו' (שיר השירים א ב), אמרה כנסת ישראל: 'ישקני מנשיקות פיהו', מאי טעמא [נאמר לשון] 'ישקני', 'אהבני' מבעי ליה אמאי 'ישקני'. אלא הכי תנינן, מאי נשיקות, אדבקותא דרוחא ברוחא, דבגיני כך נשיקה בפה, דהא פומא אפקותא ומקורא דרוחא הוא, ועל דא נשיקין בפומא בחביבותא, ודבקין רוחא ברוחא דלא מתפרשן דא מן דא. ועל דא, מאן דנפיק נשמתיה בנשיקה, מתדבק ברוחא אחרא, ברוחא דלא מתפרש מניה, והיינו אקרי 'נשיקה'. ועל דא אמרה כנסת ישראל 'ישקני מנשיקות פיהו' - לאדבקא רוחא ברוחא דלא יתפריש דא מן דא'טו.

טו. לתרגום הדברים נשתמש בדברי האלשיך הקדוש' (שיר השירים א ב) הכותב ממש את כל זאת: 'שתיים הנה מיני ההתחברות וההתקשרות זו למעלה מזו, האחת תתייחס אל החומר, ולמעלה הימנה המתייחס אל הנפש, והוא הגדול המפלש באיכות תוכיותם. ולכן המורה בעמק אהבתו את בן בריתו בשתיים יתחתן בו, ויראהו שני אלו קשרים אשר יתקשר

יד. כמדויק מלשון המדרש (שיה"ש א ב): "ישקני מנשיקות פיהו' וכו', הדיבור עצמו היה מחזור על כל אחד ואחד מישראל, ואומר לו: מקבלני את עליך, כך וכך מצות יש בי, כך וכך דינין יש בי, כך וכך עונשין יש בי, כך וכך גזרות יש בי, כך וכך מצות יש בי, כך וכך קלין וחמורין יש בי, כך וכך מתן שכר יש בי. והוא אומר 'הן והן', מיד הדיבור 'נושקו' על פיו.

החשק נתיסד ספר שיר השירים שהתחיל 'ישקני מנשיקות פיהו' (שיר השירים א ב), ודרשו ז"ל (ידים פ"ג מ"ה) 'כל הכתובים קדש ושיר השירים קדש קדשים'. כי תכלית המבוקש מן האדם, להדביק המחשבה בקדש הקדשים. והנה מלת נשיקה לשון דבקות כלשון (משלי כד כו) 'שפתיים ישק משיב' וגו', כי המרגיל עצמו לדבר 'דברים נכוחים', הוא דבק בגבולי המדות העליונות, וזה מבואר כי שפה לשון גבול כלשון 'על שפת הירדן' (מלכים ב' ב ג). וזאת היתה מדרגת משה רבינו ע"ה שהיתה מיתתו בנשיקה שכן דרשו ז"ל (רש"י שם) 'וימת שם משה עבד ה' בארץ מואב על פי ה' (דברים לד ה) - מלמד שמת בנשיקה. ומלת נשיקה היא דבקות החושק בחשוק ומתוך כך הנפש נפרדת מן העולם הזה שלא בהרגש טעם מיתה ושלא על ידי כח המשחית הוא מלאך המות.

וזו היתה מיתתו של רבינו הקדוש, ומזה דרשו חז"ל בכתובות (כג): 'משמת רבי בטלה קדושה'. כלומר, שאף הכהנים נתעסקו בקבורתו לפי שהיתה מיתתו בנשיקה על ידי שכינה, שלא על ידי מלאך המות ולכך נתעסקו בו ולא נטמאו, שאין הטומאה במת אלא מצד מלאך המות. ומפני זה תקנו הגאונים ז"ל לרחוץ

ויתחבר בו, להורות על הגופני יחבק לו, ועל הנפשיי 'ינשק' לו, להורות כי נפשו קשורה בנפשו, כי הלא הפה יתייחס אל הנפש, כאשר תרגם אונקלוס בחכמתו 'ויהי האדם לנפש חיה' (בראשית ב ז), לרוח ממללא.

ובגלל הדבר הזה תארו רבותינו ז"ל (ב"ב יז). סילוק שלשת הרועים את ישראל שלא על ידי מלאך רק על ידו יתברך אל מיתת נשיקה, למה שמתדבקת שכינתו יתברך בנשמת רוח חיים באפיו, וממשיכה אחריו יתברך ומפרידה מהחומר, שהיא כנשיקת פה אל פה, כדרשתם ז"ל (דב"ר יא ח) על 'וימת שם משה וכו' על פי ה' (דברים לד ה) וכו'. אך היה מעין נשיקה ממש שהיה לכל עם בני ישראל ביום חתונת מתן תורה, בצאת נפשם כי מתו בשמעם את קול ה' דובר בם, כאומרם ז"ל (שבת פח): על 'נפשי יצאה בדברו' (שיר השירים ה ו), כי דבקה שכינה בנפשותם ונמשכו אחריה וכו'. העולה מדברי רבותינו ז"ל, כי במעמד הקדוש בהר סיני, אשר היה עת אהבת כלולות, השיגו ישראל מעלת נשיקה בצד מה שהיה הדבור נושק לכל אחד על פיו (שיהש"ד א ב) וכו', כי הוא תכלית התקשרות הנשיקה.

וראה גם ב'כד הקמח' לרבינו בחיי ז"ל (ערך אהבה): 'ועל המעלה הזאת של

מציאות זו של חיבה ב'נשיקות פיהו' נקרא 'נצח והוד', לפי שהשפתיים מכוונות כנגד הספירות הללו (זוהר הקדוש ח"ג רכג: ועוד). ברם כבר הודיענו וביארנו בשיעורים הקודמים, שלא ניתן להגיע ל'נצח והוד' לולי שקדם להם 'יסוד', כי רק אחר שאדם קשור עם הקב"ה בקשר חד ולבו סמוך ובטוח שה' פועל רק לטובתו, רק אז יש בידו כח לנצח במלחמה על הקמים עליו, ולא זו בלבד אלא שגם בזמן הצרה עצמה, ביכולתו להודות ולהלל לה', כי הוא יודע בבירור שה' לא יעזבנו בידו ויצליחו, ונמצא שהשורש והמקור ל'נצח והוד' הוא הביטחון והקשר שיש לאדם בה' - והוא סוד ה'יסוד' כמובאר בדברנו באריכות.

את קשר ה'יסוד' הקודם לנשיקין של 'נצח והוד', נוכל למצוא גם במתן תורה, הן מצד בני ישראל שהיו חולת אהבה להשי"ת, ומנו את הימים ליום כלולותיהם כעבד ישאף צל (לשון ספר החינוך מצוה שו), וכן גם כלפי מעלה, שהקב"ה אהב ואוהב אותנו ב'אהבה רבה אהבת עולם עמן אהבת', עד שפתח בחיתוך ה'לשון' המכוון כנגד 'יסוד' (זו"ח תיקונים ח"ב סז:) ואמר 'אנכי' ולא 'יהיה לך' (שמות כ ב-ג), ועל בסיס איתן זה נתגלה והתפשטה האהבה לחוץ, בבחינת 'ישקני מנשיקות פיהו' - בנשיקין דחיבה הנעשים בשפתיים ורומזים ל'נצח והוד'.

משהגיענו עתה, מובן היטב מה שפתחנו לשאול בריש הדברים, כיצד נוגעים ג' אלו המידות 'נצח' - 'הוד' - 'יסוד' יחד, שכשיש לאדם 'יסוד' - אהבה ללא מצרים, אז נגלה ה'נצח וההוד' שהם בחינת השפתיים, כאשר חזו עיננו במעמד מתן תורה, שה'לשון' - ה'יסוד' הביא לכך ש'ישקני מנשיקות פיהו' - שהוא 'פרי גודל אהבת רעים אהובים כאשר נפלאת אהבתם' (לשון האלשיך הקדוש שיר השירים א ב), בהתפשטות האהבה ל'נצח והוד'.

הידים לכל הנכנסים באהל המת כדי
להיטהר מן הטומאה ההיא, אבל מי
שמיתתו בנשיקה על ידי שכינה הרי
גופו טהור ונשמתו טהורה'.

ונשים שבנשיקת האם לבנה, נפעל בבן כח רב לגדול ולעמוד איתן במהמורות חייו, שבבוא אליו זמן קשה עולה וצפה אצלו אותה נשיקת אהבה של אמו, ומוסיפה בו כח להתחזק בידיעה זו שיש מי שאוהב אותו וחפץ בהצלחתו, ולא להיכנע לכובד הקושי, כן הדבר גם בנמשלו הרוחני ביננו לבין השי"ת, שבכח מה שהשי"ת נגלה עלינו אז בדרך של נשיקה, נחקק בלבנו ובנפשותינו כח לעמוד איתן במלחמות היצר, ביודענו כי יש לנו אהבה גדולה הנטויה בקרבנו מהשי"ת הסומך עלינו שנצח על מלאכת בית ה', ונוכל לבוא ולהודות לו בסופו של דבר, מכח אהבת היסוד הנטועה בנו. וכך אכן מפרש רש"י מקרא זה של 'ישקני מנשיקות פיו', שכנסת ישראל נזכרת ומשתוקקת באותה חיבה שזכינו במותן תורה ומייחלת לכך שוב, ביודעה כי משם היא יכולה לקבל עוז ותעצומות: "ישקני מנשיקות פיהו" - זה השיר אומרת בפיה בגלותה ובאלמנותה, מי יתן וישקני המלך שלמה [היינו, המלך שהשלום שלן] 'מנשיקות פיהו' כמו מאז, לפי שיש מקומות שנושקין על גב היד ועל הכתף, אך אני מתאוה ושוקקת להיותו נוהג עמי כמנהג הראשון, כחתן אל כלה פה אל פה'.

רמז בסדר ברכות 'יוצר' על סדר עבודת 'נצח' 'הוד' 'יסוד'

שמיא נוכל לרמוז את כל דברינו, בתיבות סדר התפלה ד'ברכת יוצר' - ונאמר, שכשאיש ישראל פותח את סגור לבו ומכוון באמירת 'קדוש קדוש קדוש', ש'ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו' והוא מתבונן בגדלות הבורא, אז תיכף ומיד נופלת עליו בושח וכלימה על מיעוט עבודתו נוכח מציאות זו שה' מושל בכל, ובזה הוא זוכה ל'ברוך כבוד ה' ממקומו' להמליך את הקב"ה עליו בייחוד 'ממקומו' שלו, ופועל בקרבו 'אהבת עולם' - קשר של יסוד בינו לבין השי"ת. וכיון שזוכה להיות חד בחד עם השי"ת, באה עֲפָה של תורה שבאמצעותה מתגלה הקשר הגדול של 'פנים בפנים', כי אף אמנם שיש הרבה דרכים להתקרב אל ה' כמו בעבודה שבלב זו תפלה (תענית ב.) או בנתינת צדקה וכדו', אך בכל אלו אין דרך וחיבור של 'פנים בפנים' הגורמים נשיקה, ורק בעסק

התורה שניתנה מראשיתה באופן כזה, יכולים לעורר את מעלה זו שוב. ולכן, מתפללים ומזכירים מיד אחר שעוררנו את קשר היסוד באמירת 'אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת', שנזכה כמו 'אבותינו שבטחו בך' – שהיתה אמונתם חזקה בה', ונגרם על ידי זה ש'ותלמדם חוקי רצונך' – שה' נגלה עליהם בפנים בפנים, 'כן תחננו ותלמדנו' – שנזכה גם אנו לכך.

והוא עומק מה שהזהיר ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע לכוון בברכה זו כדקא יאות, עד שאמר, שכיון שאין מכוונים בה כראוי, מתעכב המשיח מלבוא^{טו} (תולדות יעקב יוסף פרשת וארא). כי מבוקש מן האדם שיגיע לדרגה זו של אהבת ה' וישתוקק לקרבת 'פנים בפנים' שקיבלנו במתן תורה ונגוזה כיום בצפונות התורה, וכשחסר הכוונה בברכה זו ואין מתפללים לזכות לתורה שניתנה בנשיקין של פנים בפנים, נראה ונחשב הדבר, כאילו אין משתוקקים לביאת המשיח שאז יהיה שלימות הקרבה הגדולה של פנים בפנים אחרית כראשית. ומשם – כשהאדם זוכה להתפלל כראוי ולבקש 'הראנו נא את כבודך' לקבל הארת פנים בפנים וזה כל רצונו, אז נאה אכן לקבל עול מלכות שמים שלימה באמירת 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד', ולמסור נפש ממש מרוב אהבה גדולה, וכפי שמצינו בשעת מתן תורה, שכשזכו ישראל לדביקות הגדולה של התגלות האהבה 'פנים בפנים', מיד פתחו וענו כולם קול אחד ואמרו 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד' (דב"ר ב לא).

זעל כן נקוה, משגמרנו לנגוע בקצה אדרת מידת 'יסוד', שנזכה גם אנו לאהבה גדולה שתבער בלבנו תמיד, ולמילוי משאלותינו לזכות ל'פנים בפנים' בביאת גואל, וכלשונו של ה'אלישיך הקדוש' המפרש ואומר בפסוק 'ישקני מנשיקות פיהו': **לכן אנו בני הגלות אסירי התקוה, דאבה**

טז. וכלשונו: **וכמו ששמעתי בשם מורי מה שנאמר לו משמים טעם איחור ביאת משית, שאין מאריכין**
ב'אהבה רבה', סוד נשיקין שקודם הזוג, כדי לעורר תאוותה, שתזריע תחלה ותלד זכר שהוא רחמים'.

נפשנו בצרותינו אל תכלית האושר המקוה, ובפינו נמלא לאמר 'ישקני
מנשיקות פיהו', שידבק בנו, ש'פה אל פה' ידבר בנו, שאז יהיה טוב לנו
מהשגת הר סיני' במהרה בימינו אמן.

קול דנה וישועה באהלו צדיקים

ברגשי גיל וחדדת קודש ומתוך הדוותא עילאה
קול צהלה ודנה שפתינו תרננה מולא טבא וגדיא יאה
אל מול פני האי גאון וגדול שר התורה והיראה מרבין תורה לעדדי עדדים
במדה גדושה ונפלאה ירא אלוקים איש האשכולות השלם בכל מיני שלימות
המלאך המוכה האומד לנו גדל להוציא הני מילי מעליוזתא
דברי תורתו הנעלים של מד אחיו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הגאון הצדיק רבי חיים האגער שליט"א
אב"ד זאלישטשיק

לרגל השמחה הגדולה השרויה במעונו
באירוסיו בנו

החתן תמים למעלות מופלג בתו"ש ומושלם בחסידות
הרב **אברהם יהושע העשיל שליט"א**

עב"ג בת

הגאון הצדיק אב"ד זויטצען שליט"א

יעזור השו"ת שהזיווג יעלה יפ"ה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל ע"ד
אבוח"ק ורבוה"ק זי"ע לתפארת כל המשפחה הרוממה, וברכתנו שגורה
לכבוד מורינו שליט"א שירווה ממנו ומכל יו"ח רב תענוג ונחת דקדושה כל
הימים ומשמחה זו יושפע שפע רב של שמחה ואושר שלות הנפש הרחבת
הדיעת לעבוד עבודתו בקודש ללמוד וללמד עוד רבות בשנים מתוך בריות
גופא ונהורא מעליא מתוך אריכות ימים ושנים טובים

המברכים מעומק הלב פנימה

הנהלת מכון שפ"ה ברודה

והנהלת קהילתינו הק'

בשם כל בני קהילתינו ואנ"ש די בכל אתר ואתר